КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ЕРА,
8
январь 1970 шу.
№ 3 (4796).
Мах 2 кеп.

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АСР Лаккехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ
1923 ШЕРА ДЕНЗ

«Ленина гІулакх дІахо хьош долча советски халкъо Коммунистически парте кулгал а деш, кхы а айхаГІа кхотаду ший мугІараш, чІоагІду СССР халкъий вошали доттагІали».

(КПСС ЦК Тезисаш тІара).

ПЯТИЛЕТКА ЧАКХЙОАЛА ШУ

Советски наьха политически а къахьегІа а хьинар чІоагІа айеннача хьалашка ІадоладелаР керда шу. ХІара сага Лег чу вийшад ІадаХа шу чакхйоалаш латташ советски халкъаса моаршал хоатташ КПСС ЦК, СССР Лаккехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето дайтача къхата тІара делаш. Берда декхараш, керда дезараш да вай де дезаш. Уж соаскхарчарел чоалхаиеГІа а бехткочкамеГІа а даХІаца аьлча апрель бетта белгалдоакхаргда вай советски наха а иерригача прогрессивни азамашта а эттара дезаргІадоа ди — В. И. Ленин вах 100 ший дуза цІей. Вай еррига уйла, иза, хьинар ленински юбилейна сийленна дуХьалдахара тІадерзадаь вай Сийлахь-бокхача Дай-мехка тІем тІа фашистски Германи эшаьл 25 шу дизар.

Керда шу пятилетка тІехьхара шу да. Уьх шера вай ХІаранде хьегача кьих, творчески инициативах тийна хургІа вай хІаьхьа барХІаргІча пятилетке шийна ХьалхаШка оттадь декхараш кхоачаШдар. 1970 шера йолча боахама программах эзараш проМышленни предприятеш, миллионаш болча наза чубаха квартираш, миллиардаш сомий маьХа продукции хургІа хІара къахьегІахочо обществена хьалхаШкара ший бехткочкам кхета а беш, ший иза на ийобеш къахьеге.

Воашта карагІаДьпичоч локхал а деш къьстар вай 1969 шерах. Советски наха толамца кхоачашъьйл пятилетка дИхьалгІа шера заданеш. Вай бокхача мехка ерригача мИнИгашка эзараш йоІа социалистически мистустре керда предприятеш йоленнай болх бе. Хьалдаь керда наха чубаха ценош, культурно - бытови учрежденеш. ІалаьМатте бокхка керда гІа бьаькхаб ІиІма. Хоалуш толамаш даьХал проСеЩени, унахІлепо лораяр, литература, искусство дегІаІоалаеча. дикка тоаленнад городашкарча а йотташкарча а къахьегамтой ваХара хьал.

Керда шу даьХьала дувшаш советски халкъаса иаьдьча каьХата тІа Коммунистически партеи Советски правительствоан белгалъаьккхар чакхдолача шера советски общественни строй ІаХо дегІаена хилар, социалистически демократи чоагІъ хилар, вай мехка тахача халкъашта юкъера йоттагІал чІоагІъенна хилар. Кьы а чІоагІъеннай советски общества «Ийле» йолг боллолий аХарлойн цхьоагІе. Лукха ха йоаггаш кхоачаш да деш. Къьстарна ешарле лаккъар, арахена продукци лиИХ хилийтар, цунга ІаІолІар лоХлар, производеста эффективность лаккъяр ишТта да вай де дезараш.

Советски наха лика хов шоай къьхьегамо общественни ружька совлоаккхаргхилар, халкъ ваХара хьаІ тоалергхилар. Вай ший кхоачар деогІа вай ДаЬхен низ совбаккхара.

Керда толамаш доахаргІа вай керда шера. Сийленна наькъГІоргІа ленински юбилейна.

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АСР Лаккехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ
1923 ШЕРА ДЕНЗ

«Ленина гІулакх дІахо хьош долча советски халкъо Коммунистически парте кулгал а деш, кхы а айхаГІа кхотаду ший мугІараш, чІоагІду СССР халкъий вошали доттагІали».

(КПСС ЦК Тезисаш тІара).

ПХЕ ШЕРА ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА!

Пятилетка тІехьхьарча шера хьалхарча квартала план 25 марта кхоачашъе, планал совгІа 16 эзар сома мзька продукци арахена лерХ! Грозненски ремонтно-механически завода цхьоалагІча цека болхлоша. Язье баьнгача цеха болхлоштА юкъе хьалха гаст сверловщик Иваненко Александр. Юкъъера лаьХІаЧча ХІара смена-гІа задани 150 — 170 процент кхоачашъю ю.

СУРТА ТІА: болх беш ва сверловщик А. Иваненко.

И. ПЛИЕВА сурт.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБЛАСТНОЙИ ГРОЗНЕНСКИ ГОРОДСКОЙИ ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦЕЙ АКТИВА СОБРАНИ

Самардийнаь Грозне КПСС обкома политически просвещене ШатІа Нохч-ГІалгІай областнойи Грозненски городскойи партийни актива собрани хилар.

«КПСС ЦК декабрьски (1969 ш.) Пленума итогехи областной партийни организацена хьалхашка латтача докладаш йир КПСС Нохч-ГІалгІай обкома хьалхарча секретара **С. С. Апрятикина.**

Пренеех кламаьлаш дир КПСС Шаьла райкома секретара **Б. Д. Абаева.** Нохч-ГІалгІай АССР кхачан промышленноста министра **В. М. Ляпинас.** Грозненски химически комбината парткома секретара **А. М. Косминна.** «Малгобекнефть» НПУ начальника **С. А. Плиева,** Нохч-ГІалгІай педагогически института философе кафедра заведующе- **Р. П. Дуларайна,** КПСС Ведана райкома хьалхарча секретара **С.-Э. С. Ибрикова,** Нохч-ГІалгІай гІишлошъеча управлене начальника **Н. М. Чуданова,** Ножай-Юрта районе Ю. Гагарина ІерагІча колхоза председателе **А. Г. Хаджиматова.**

Лийдача деллаш лаьца резолюци тІаийдІр партийни актива собране. Ду тІа хьоаьалгІо КПСС ЦК декабрьски (1969 ш.) Пленума решенеш, «Арахьарчен чурчеи политика дьлхье КПСС ЦК Политбюро чакхдоахача практически ІаХлахий хьаькъеГІа» КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежневе баьча хоама тІара положенеши выводаши, хІаьта актива собране хьахлле деллараи кхоачашъарал уж тІа а ийнар.

Дика дІадоладаьд шу

Пятилетка дИхьалгІа шера даьХьхачул дика дуХьалгІа «Іьаржа дошуь» даьккхара доккхий социалистически декхарашъ тІаийнад ухх шера республика мехкдаьлтагхоша. Уж толамца кхоачашдара шу дІадоладеннача хьалхарча деношке деиз хьинар кхо да деш кьахьег цар. Яварра хьалхарча пхе дийнаь 270 эзар гарта тоаи мехкдаьлта даьжкал «Грозненскийа» объединене коллективо. Планах даьлХІаЧул совгІа даьжкал мехкдаьлта-кхо біаь совгІа тоаи я. Социалистически яхьс хьалха латт С. А. Плиев керте латтача «Малгобекнефть» мехкдаьлта промыслова управлене коллектив. Цо планал совгІа даьжкал біаь гаргІа тоаи мехкдаьлта.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

* * *

ДІадаьчача шера даьжка толамаш кхы а даьхдаш ДІадоладаьл пятилетка тІехьхара шу Грозненски кога гІирс беча фабрика-болхлошъ. Яварра хьалхарча пхе дийнаь арахийца кога гІирс 5 эзар совгІа пар ба. Из хул задане

Ярославски область. Чоаґіїа-роатгшн ба «Североход» яхача йирна марка тіаларта кога гіірс. Тіхи модель паччахьалхєн дикала Знак тіа а йолш арахєц предприяте.

Хьалхарчаш технологически оборудованоца кийчьнь керла дех эксплуатацие дІаєнай предприяте. Цу оу хьаберйга заводерга ешалєстаєн оттаяца образецашка эьежка бола кога гіырс. Модельчи лабораторе хьаяй берий, кхаллаьхь, маІача наьха кога гіирса біаь совгіа фасон.

Царех дукхха яраш чоаґіїа-дика могаяй «Обувь-69» яхача дуиєн халкъашта юкъєрча выставке.

СУРТА ТІА: кханьаька кога гіырс тєгара віашаґіъєлла керда конвейер. Хьалхашкаьа — тііш чуераэю коммунистическа кхаьіогга ударнида В. А. Игнатьиева.

И. Дьмина сурт.
ТАСС фотохроника.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ТОЛАМИЙ ЛАРД

Ди тіекьа гергодолх вай адамий исторе дезаґІа долча деиІа Владимир Ильич Ленин ваь біаІ-пу дизарга. Суживенски районе хьалхьєгамхоша берриг цкх іІабаьхий-таб цу цІейна дика кийчь ма нахьа-бахарга. Ленински кьаман политика маярра кхоачаш хилар гуш да ухкхва. Віаши уллув бахаш, віаши уллув кьахьєгаш ба 30-нел совгіа долча кьамех бола пах. Районерча колхозашка, совхозашка, предприятешка, учреждешка цхьана болх беш да эрсий, ґІаІІаІй, иохчий, эрмалой, хІирий, корейшш, гуржий, кхіідолча кьамех бола пах.

ТІехьаьрча хаиа дукхаґІа терго ю районин партийни организацие кьахьєгашкотта, интернационалын кхетам балара. Нахй коммунистически кхетам балара балха доарХІамеґІа дола дакьа да ва.

Наха интернационалын кхетам балара болх біаІо чоаґІбаиза, цаерга боаржвбанга барбобоацлга кхета а деш, партє райкома бюрос лийнад кьахьєгашкотта кьхьєра доттаґІал, бєлам, вошал чоаґІдарх дола доиІ. Из болх діаІо товбірга чакхьаька єзачя мероприятеті плян а йийшй. Оаха лаарХІад колхозий, совхозий, промышленни предприятей, тайп-тайпарча кьаний коллективаш, хІаьта нштта юрта боалаиз спешиальстаи, юрташкарга интеллигенціи Іюрґга боаза. Цуа совгіа партийни собранеш елга, хІаьта нштта массови мероприятеш, кьахьєгама а тІемай а вегерганашца, производства новаторашца, хьалха латтарашца віашаґІіхєтарга сейрениаш елга, кьахьєгАхошта интернационалын кхетам балара темех улишай, юртий цІейш делга.

Мероприятей плян дукхаґІа дьаьхє хоонашьаьш я. Дукхаиа юхьхьанцарга партийни организацешка коллективашца юкъєра интернационалын кхетам балара болх чоаґІбарах дола доиІ дуиєш партийни собранеш хиннай. Тайп-тайпарча кьамех болч наха юкъєра доттаґІаиа, царна юкъєра ґІулаєкхаш чоаґІдаиа тІаєрзаиь ер райоперча ерриигача юрташка діадахача шера иохбре чакхььаьна бахача наьха ехолаш. Цу сходанка докладаш йар партє райкомо бюро членаиа, райсовета депоцкома чєнаиа.

Культура цІеношка, клубашца хуп кагирхой доттаґІаен сайреиаш. Дукхха культурно - просветельни учреждешка я «Халкьий доттаґІе — вай иза» яха степ-даш, книжкий витриниш. Иохчі ПаІІайчен а вежаряшка болча республикай а писателий книжкаєх бола книжкаш дешарий конференцеш ю.

Пролетарска интернационализмаи советски патриотизмаи болх кхетама болх беш ва районера 700 агитатор, 400 политинформатор, дукхха лекториш, пропагандисташ. Царна а да тайп-тайпарча кьамех бола пах.

Ленински кьаман политика маярра котийлар хьалхьєх «Коммунизмаґа бола нийка» яхачи колхоза кьахьєгамхой захаро. Уклаза Іимерза нахьаиа кьахьєгаш ба 23 кьамех пах. Колхоза кьашка, хьайбой фермашка, подобни предприятешка болх беш шн эзар совгіа колхозо ва. Царна юкъє ба эрсий, иохчий, ґІаІІаІй, эрмалой, хІирий, украиниаш, пилиаиаш, черсий, хІирий, корейшш, кхьбарашца.

Колхозе кьахьєгаш бараш дукхача кьамех бола пах хилар кхета а деш віашґІєхьбоах паха юкъєра политически болх колхоза партийни комитето. Уклаза віашаґІа а елла болх беш я иоххі саг чуноаґІаиа бола доттаґІаен соетий. Цу совего ций болх дІаьлу ати-таторан, политинформаторан, пропагандисташ, лекторан шерра бахьх юкъє а уззаш. Хьаданза интернационалын доттаґІаенах лекциеш еш, беседаш ю. Агитколлектива юкъє ба эрсий, иохчий, ґІаІІаІй, кхьбарашца. Цудухьа цар торо хул шоаш наха юкъє беш болх ба кхетама болх шоай кьманн меттала бе.

Амриев Хьамид колхоза шурийтоварни ферма заведуюш ва, из ва цу ферме агитатор я. Ферме болх берех ахаш иохийн ґІаІІаІй ба, хІьта нштта эрмалой, эрсий ба. Баттайна йолаш а дика ба болх беш хилариа белгалйаьчий а я ферма коллектив. Віаши поьвкьосташ а деш, эшача хіна коллаґІиа оардаґІа а боалаш кьахьєгаш иисга хенара хІама я ваина діаІтта ухкаиа.

Сомий бешамаш леллеєта бригада ца уиетчик я Сулакшина Надежда, Ілавта цу бригаде агитатор а я из. Иит кьаман пах юкъє болча цу Іимерза кьахьєгаш болча бригада коллективо уьх шера паччахьлхєнгга сом бохкара план 130 процент хьоаиашьаьй.

Цу тайпара масслаш кхы дукхха а доаладе йиш я. Дукхха кьамех бола пах кьа чубоаґІаиа болча «Коммунизмэга бола нийка» яхачи колхоза кьахьєгамхой захаро. Уклаза Іимерза нахьаиа кьахьєгаш ба 23 кьамех пах. Колхоза кьашка, хьайбой фермашка, подобни предприяттешка болх беш шн эзар совгіа колхозо ва. Царна юкъє ба эрсий, иохчий, ґІаІІаІй, эрмалой, хІирий, украиниаш, пилиаиаш, черсий, хІирий, корейшш, кхьбарашца. Цхьа дезал санна віашаґІа хьєрчаш бахаш а деш а да ва. Дешара тІехьавуєаш волчо новкьостаі ду дикаґІа кхеташ ваш волчо, молларІіа кьамех из вазе а. Общежите цхьа цІаґІа ґІаІІаш а цхьа хуре деш а ба дешархой Мамедиев—иогІе. Бекмурзаев — иохчо. Гассиев—хІире. Мачуков — черсе. Короженко Чернови — эрсий. Дешаре а ешытни участке болх беча хана а шоайла віаши новкьостал ду цар.

Хала да районе массеєч кьамаи пах юкъє боаца іІамина а йоккха а колхоз а даа. Иитта дукхха ва тайпара кьамех пах бахача тха районе беш бола идеологически болх іІоаґІіа уйла вь віашІІєхьбоах беш бола Интернационалэма уйлаца віаши доарХІаш, белаш пах кхетабеш беш бола политически болх эгтара ва цу ферме агитатор я. Ферме болх берех ахаш иохийн ґІаІІаІй ба, хІьта нштта эрмалой, эрсий ба. Баттайна йолаш а дика ба болх беш хилариа белгалйаьчий а я ферма коллектив. Віаши поьвкьосташ а деш, эшача хіна коллаґІиа оардаґІа а боалаш кьахьєгаш иисга хенара хІама я ваина діаІтта ухкаиа.

Сомий бешамаш леллеєта бригада ца уиетчик я Сулакшина Надежда, Ілавта цу бригаде агитатор а я из. Иит кьаман пах юкъє болча цу Іимерза кьахьєгаш болча бригада коллективо уьх шера паччахьлхєнгга сом бохкара план 130 процент хьоаиашьаьй.

Цу тайпара масслаш кхы дукхха а доаладе йиш я. Дукхха кьамех бола пах кьа чубоаґІаиа болча «Коммунизмэга бола нийка» яхачи колхоза кьахьєгамхой захаро. Уклаза Іимерза нахьаиа кьахьєгаш ба 23 кьамех пах. Колхоза кьашка, хьайбой фермашка, подобни предприяттешка болх беш шн эзар совгіа колхозо ва. Царна юкъє ба эрсий, иохчий, ґІаІІаІй, эрмалой, хІирий, черсий, иеґІий, кхьбарашца. Цхьа дезал санна віашаґІа хьєрчаш бахаш а деш а да ва. Дешара тІехьавуєаш волчо новкьостаі ду дикаґІа кхеташ ваш волчо, молларІіа кьамех из вазе а. Общ

«Переписа гІулакх ведомственни гІулакх а доацаш, республика гІулакх, ерригача советски учрежденей гІулакх да.»

В. И. ЛЕНИН

КЕРТТЕРДАР—ДИКА КИЙЧДАЛАР

1970 шерара бахача наьха Ерригсоюзни перепись чакхйоккх мехка территоре тІарча бахача наьха дукхалахи уж цига дІанийсбалаграхи, хІаьта иштта кхаа-маІа хилларга, ханагга, дезал боладарга, къманга, образованега, дешарга хьежжа бахача наьха составах а дечаа балхашка а, халкъа боахама доакъошка, производства тайпашка, общественни, группашка хьежжа баха нах дІаюха бекъабаларах а нийса даннеш вІашаГІтохар дуьхьа.

ХІанз хургйола бахача наьха перепись бокхха политиччески халкъа боахамеи лоарХІам болаш я, цун итогашкара корадоагІаргда советски халкъа Коммунистически парте кулгалца даьха дерригдуьнен - исторически толамаш къьлъта хьалъекхха хилар.

Переписа итогаш бокхача лоарХІаме хургья вай мехка коммунизм хьалъера керда планаш оттаечеи хьоачаньечеи хана, кийчон балхиш шоай ханнахьа чакхдахарах тийша хургда переписа аьттув балга.

Переписа еш йола кийчо перепись еча хана нах баха цхьаккха пункт, нах чубаха цхьаккха цІа, цхьаккха саг юкъевутаргвоацаш янза ярґьеш, переписной листа дерригача хаттараша нийса жоп телга вІаштІехьдаккха деза.

ЧІоагІа лоарХІаме да бахача наха юкъе массово - политически болх дика вІаштІехьбаккхар.

Переписа лерхІаречи декхарехи нах дикагІа ме кхет, переписной листа хаттараш цар дикагІа ме Іомаду, толамегІа чакхйоккхаргья бахача наьха перепись.

Хьан ергья перепись?

Бахача наьха перепись еча даньа лоацаш верриг а 3331 саг хургв- цу даьнъ 2610 счетчик, Царна юкъ бо коммунисташ, комсомольцаш, парте бераца активисташ, Ум берриг а образованни, дика кийчбаь нах ба. ХІанзарча переписе даньа лоацаш ва хьалхагІа переписаш еш хиннарех 252 счетчик.

ХІанз юхье йича кийчо яь йоллаш лаТт 1970 шера 15 январе ДІайолаелла 22 январе кхачалца хургйолча бахача наьха Ерригсоюзни переписа.

Эггара тІехьара перепись хинначчул тІехьаГІа нийсса 11 шу яьлнад. Доккхий хуьнаьаш хиннаш цу юкъа тхі районе.

1959 шера эггара тІехьара перепись йолчу ханз Наьсарен районе йолчу ханз йолчу хьаннаш. 44 эзар гаррта саг ваьлар. хІанз уж 1,5-зза дуьхьагІа хиннаб. Цу ханз Наьсарен районе центре 5700 саг ваьлар. хІанз — кхоаз дуьхьагІа. 1967 шера дуьнз Наьсарен районе центрах горел яьй. Шерагарг шерара тоаттуьн доаттуьн Іоаґ1а Іаьмадиь.

Наьсаьна санна хьалха Наьсарен районе бІаьхьа нах дуьхьагІа даьлъе ворґйоахьма боЛлаш деш хиннабалаг. ХІанз бахача нахах тоаал доккха даьхьа промышленни предприятешка болх беш да.

Уьх тІехьЛарча шерашка хьал а яь, промышленни предприятеЛа бедаенний «Электроинструмент», тиикотажни фабрика, маьхха завод, райпромкомбинат, мельзавод, дуьхьа кхыьраш санна йола йоьхьхий промышленни предприятеш. Районе промышленносто 30 миллион сомгІа сама маьхха продукци арахен хІанз шера.

Дешарга кердача шера районе болх беш я 28 общеобразовательни школа- цар чу дешаш да 17 эзар 'беш ихунш - боаІІаоьнна. Наьсарерга ворґйоахьма техникуме дешаш 900 дешархо ва — ворта боахамерга балха профессеш Іомаеш. 560 гІаьлгІай зІаьмга саги йоьи даьІа Нохч-ГІалгІай педагогически мехкдыьттан институтташка деша. Мехкарча кхыьча ВУЗ-ашца профессеш Іомаеш а бІ дуьхьа.

ХІанз районе дуьхьа ба шоай кхаьмах болх спецназначеш: инженераш, педагогаш, агрономаш, зоотехникаш, ворта боахамз мехкарчаш, кхыьбла специалисташ.

Цу доллача хІаманга хьахьокх кхаьмах автономи деГІакхулларга, экономикеи культурен яйнра, советски наьхх хьалтторе тоаЛра Коммунистически партен Советски правительствен ІоаґІга йеакхо еш хилар.

Х. ДАНИЖЕР.

бахача наьха переписе яра госстатистика районни инспектора заместитель.

ДОККХИЙ ХУВЦАМАШ

ЛАЬРХІАЧА—ПХЕЛАГІА

Паччахьа Россе бахача берриг а наха 1897 шера цхьа мара перепись ьЛан. Цун программа а доккхий кхоачамбоацаран долаш яр.

Эггара хьалхара бахача наьха Советски перепись В. И. Ленина концепциигІа 1920 шера яьй. Цун даннеш бокхаьбь боахам юхаметтаттабара, культурин ґІирсаш хьалдаьра лаьрде бийнар, шоаш пайда ийцар ГОЭЛРО планн оттаечеи ханз.

Бахача наьха шоаЛагІа Ерригсоюзни перепись яьй 1926 шера. Цун материаЛаша новкъостал дир эггара хьалхара пхе шера планн оттаяра.

Бахача наьха ихоалагІа Ерригсоюзни перепись хиалор 1939 шера. Цун материаЛаша хьахьекхар социализм коньшиначе мехка ярґІдаьнна сиЛаьхь-доккхий хІаманг.

20 шу даьнзчул тІехьагІа, 1959 шера 15 январе, бахача наьха ВиьлагІа Ерригсоюзни перепись йаьр СССР-е, цун итогаша шоашта «ІоагІа уйлІ тІаьзар вай мехка мегтел, дерригача дуьнен тІа а. Цу переписа материаЛаша дерригачу дуьнена вІаьмга а дІаЛхьекхар социалистически строи соЛлеен а СССР доккхий толамаш а.

ХІанз чуийина бахача наьха Ерригсоюзни перепись яра кийчо еш лаТт гоРоа МалгІабике а районга гороДшка а. Вайнча беттахье а кийчьнь ,ьЛар ерриг а переписчий кадраш.

Бахача наьха перепись кийЛъЛ ре хьахьекхарен гІулакх доккха новкъостал ду районе землеустроителя Крупнов Иван Васильевичаг. 1959 шера бахача наьха переписе ера даьхьа хьаедеч-хинначе цо хІанз районе ерригача переписей кхоачаш дІетел шиЙ организаторска балха опыт.

Переписной отделаша кулгалца специалисташа мехкдаьтта промыслови управленеи болхлоша П. Т. Корнуновна, Н. В. Анастратенкос, гоРоа МалгІабика архитектора Хамхоев Хьамзата, гоРоа культура отделе болхлоча Маринев Белаза.

МалгІабика районе переписе болхлой дог тийша ба хІанзарга перепись толаме а лаьхача организационни бераме а хьахьарг ьлорах.

Е. ХРИСТИЧ,

Госстатистика районни инспектор.

СУРТА ТІА: (лочехьа, ьЛдеХьаЛ ьаттехьа) республика Статуповлене бохкхо З. Н. Евгении Долаковарча переписной отделе эзаделоша П. Т. Корнуновна счетчикашца дозевнсат даьхьа беседа еш ба.

П. Катакова сурт.

КЕРТТЕРДАР—ДИКА КИЙЧДАЛАР

Переписа кертера документаш — 11 хаттарах лаТта, масаеннеа а цхьатарра переписе яра переписной лист. 18 хаттарах лаТта, юкъ-юкъера хоржаш (бахача нахах 25 процент чулоацаш) перепись яра переписной лист.

Переписной листаш даьхьхІа ну гІулакха кийнбаьла счетчикашна дІаьтъе болам 1970 шера 15 январе ІуйрийНа 8 сахьат заьчча, хІаьта бархІ ди даллалца (22 январе кхачалца) язъеш дІа а гІоргьа.

Ялх дийнаьъ (24 январерга лена 29 январе кхачалца) инструкторашца - контролераша юкъ-юкъе контрольни гобоакхьгІа переписга заьнеш йиза а нийса а ший хьажаи.

Баха нах чи баьхача моттигашца нийсъ хьаТІа.

Переписной листа тІа дІаязбу кхаьна 15 январь за яхан тховсара бисаьнна 12 сахьат заьнна хана гуччахьа хинна берриг баха нах, хинна мара да бахарш а тІехьа, цуа соаГІа дІаяьйр бахача нахах хинна тІебозарат а.

Переписной листаш тІа йолаш ду дІаяра пІаґІа чу а отташ даьча хаттаярг дарзи тІа.

Переписе дІаяра болхлочунга шиЙ къьсстта хуьстоперени а переписа жетон а хургьа. Переписной листа тІарча хаттаяшца тийннача жопий чулоацаш цхьанега а дІабувша мукъабаш царна.

* * *

Нах баха цхьаккха пункт нах чубаха цхьаккха пІа. цхьаккха саг юкъе вусаГІоацаьчча тайпара гІулакх вІаштІехьаккха а переписной листа дерригача хаттараша нийса жоп телга ІалаШе а зеда.

Болхлой, колхозхой, советски интеллигенции!

ЧІоагІа новкъостал ду 1970 шерара бахача наьха Ерригсоюзни переписа толаме чакхъяккхарг.

Культура пІеной, клубой, библиотекай, театрий болхлой!

Бахача наха вІаьвонийта хІана хуьрйоачча переписа политиччески дІаЛхьа болхмеи лоарХІам а из чакхъяккхара порядок а.

Школой болхлой!

Дешархоштеа цар даьшта-ноьхтеи ІаІовийта переписе лерхІарашн цун декхарашн. переписной листий чулоацаш цар дІаязъьра поездеи.

Комсомольцаш!

ЧІоагІагІа новкъостал ду 1970 шерара бахача наьха Ерригсоюзни перепись кийчьнь а из чакхъяккхара а.

Бахача наьха хІанзарча Ерригсоюзни переписа кийчо еча хана локкхий а ІаЛьЛате лоарХІаме а БалхаШ чакхьаьЛад. ХІаьЛа переписе толаме чакхъьлгІа нарех тийша а за. Юриий спискаш нийсъьЛ. Йоккхийча юрташ ка квартальни спискаш оттаьЛ шоай доалаьхь пІеной дарий. Районе карта а юрта Советийн нах бахача пунктийн схемаш а оттаьЛ. Оттаьь а нийсъьь а дьнай переписа организационни план.

Массеех ди мара дисалаш бахача наьха Ерригсоюзни переписе ІаЙолаЛаьь, цхьабакъьа, укх юхеисачча зеношка а переписе ІгулакХ а деза дуьхьа дукха хІаман да.

МоЛлагІа доккхача ґІулакха тІа а санна. толам балга эггара хьалха калраш кийчьнрах тийша дз. Массеин переписной кадраш дика а хьалхагІа а кийчьнь Барабулакски станциерча, Раиса Лмитоевна Еоошовас кулгалдечча пуьоалагІча переписной отделе. Уьхзара, вазерна тІехьа, берриг а счетчикаш Іомаьь бьнна а бахача нахга хаттараш зеи переписной листаш язъеш дІаболабаьла мара ца бечш кийча а ба.

ПЕРЕПИСЬ ЧАКХЪЯККХАРА ПОРЯДОК

ПЕРЕПИСА КИЙЧЛУШ Я КОЛХОЗНИ СУНЖА

Переписа кийчо еча доккха новкъостал ду райпланна председателга Мария Васильевна Карповас инструкторашца - контролераша А. А. Глебовас, Г. А. Прошнас, В. Е. Мартошевас, кхыьчар.

ЧІоагІа хьинаь айзенна переписа кийчо еш ба Ордженикидзевски станциерча моллагІча переписной отдела счетчикаш. Аесиски станциие переписной отдела керте лаТт юрта Совета председатель Г. К. Золотова.

Переписа болхлоЙна районни совещаш яьчул тІехьагІа хІаРг счетчик участкерга нах бахача пІеношка яьлаХхагІе а цкъаРг чуэтта чакхбаргІа счетчикаш 10 январе зена 14 январе кхачалца. Цун материаЛаша новкъостал дир эггара хьалхара пхе шера план оттаяра.

Бахача наьха шоалагІа Ерригсоюзни перепись яьй 1926 шера. Цун материаЛаша хьахьекхар социализм коньшиначе мехка ярґІдаьнна сиЛаьхь-доккхий хІаман.

Переписа кийчо еча даьхьа новкъостал ду райпланна председателга Мария Васильевна Карповас инструкторашца - контролераша Ордженикидзевски станциерча моллагІча переписной отдела счетчикаш. Аесиски станциие переписной отдела керте лаТт юрта Совета председатель Г. К. Золотова.

Переписа болхлоЙна районни совещаш яьчул тІехьагІа хІаРг счетчик участкерга нах бахача пІеношка яьлаХхагІе а цкъаРг чуэтта чакхбаргІа счетчикаш 10 январе зена 14 январе кхачалца. Цун материаЛаша новкъостал дир эггара хьалхара пхе шера план оттаяра.

Бахача наьха шоалагІа Ерригсоюзни перепись яьй 1926 шера. Цун материаЛаша хьахьекхар социализм коньшиначе мехка ярґІдаьнна сиЛаьхь-доккхий хІаман.

Переписа кийчо еча даьхьа новкъостал ду райпланна председателга Мария Васильевна Карповас инструкторашца - контролераша А. А. Глебовас, Г. А. Прошнас, В. Е. Мартошевас, кхыьчар.

ЧІоагІа хьинаь айзенна переписа кийчо еш ба

АЬСАЦА КЪОВСАМ ЛОАТТАБАРА ДЕ ДЕЗАРАШ

Аьса — дІа-іохьа доаДаьш сиХХа дІаДаржаьш даЗар да. Из хул ІоохІаЗна, жена, таЗаЗаРта, гамажанта, никаЛаШта, хьаКХаРшта. Аьсах цамогаш хИла таРлу нах а. Лазар кхийтачА хьаЙбашта ГІулаХх деш болча наьха БаРгьКах, кога ГІирсах, ширна ГІулаКх деш дешена ІдМаех хьаЛат аьса вирус.

Лазар доЛаш а хьалхаГІа хИнна а лоЛча хьаЙбашкара хьаЛнаГІенача хьаЙбашта ДІаДоаЛ аьса доаКЗарга, кІалХьарнаГІа, аьса вирус летача хІамашка ГІолла. ДухкаГІа даЛхье аьса дІа-іоха доаржаЗраш бийЛа предупгташ — цамогаш хИнна хьаЙбай дуЛх, шура, хІЛта ишТта вирус лета БаЛьаЛаРаш, сом ба. Лазар кхийтача хьаЙбай органИзма чура аьса вирус аРаЛоаГІа шурийЛа; шоЛшца, кхоца. ХІамлех хьалета аьса вирус яІаьКХа хи Боаьхлаш ях хи чу, доаРЗьарца, кІалЗьарДарца: хи чу 40 дийнахь, аьЛаца — Іай 200 дийнахь, чаца—60 дийнахь, аьлки даьГенашка—15 дийнахь, Іай—5 беттаГа кІаччалІа а кхы ДухкаГІа а. ДамогаШ а хИнна дийрзача хьаЙбай шІийПара дІа да ЗьастаН шерал ЧІех ха йоаькх аьса вирусо, цудухьа цІаьнна хилийТа йІалла мегаргдан цамогар тЕхха цамогаш хиланзен доЛа хьаЙбаш.

ДегІаца 40,5′— 41 ГрадусагА кхоачаш йІовхал хул аьса кхийтача хьаЙбашта. ЦамогаШ хИнначА хьаЙбашца доаКЗар даа тигаш, шура кІеЗнитЗо. Бага — чухьнаХьа оагІорахьара бордий, долий, мецта, дитКЗигача мордаш тІа, оагІошца цуХХа ахкаргаш даоЛ. АХкаргаш доаЛ ишТта цІоГа тІомара юхье, баргашта юкъеРча кІаЗдача дуХхашта, тІаРашта юхье.

Ахкаргаш дийЛхча мотТигашца сиХХа кІомаргаш а хИле чоНнаш юх. Баргашта аьса кхийтача хьаЙбаш астаГІа лелх, хІЛта бага ахкаргаш а даьЛе, чопаш а увш шоЛаш ух, хьаЙбай доаЛкара чам бов, мочхал хьокхаЛе магаш.

ХьаЙбашта аьса да ахетийтар дуХХа беахамашка профилактическИн мероприятеш чАхИйоаХ фермашка инфекция чуХХаргйоаЦаш, Фермай территорешка ГІолла чаКхдоаЛа дерригА наьхьаш ДІаКхьоЛ. Фермай территорешта гонаХХа карт е, е сангар яккХа еза. Фермай территоре тІа хьаЙлоаДлаЧа пландум хИлийТа беза транспорта дезИнфекци яра дезИнфекционни барьЕр хьалЗе, къаьстта помещени хила еза фермашкарча боалхОй спецбарахЗашн ІпецкогА ГІирсашн чуДоалдеш,, Іанара-формаЛнИова камера хИла еза БаРЗхьаштен кога ГІирсашТен дезИнфекци яра. Ферма территоре тІеи хьаЙбай помещенешкен цу фермерча ветерИнарин болхлочунгара мухХа боалшн арахьара наьх а транспорт а чуйИта мегаРгЗ.ИЦ.

ХьаЙбай помещенешка ДІачуволлаЧа уХхаш когаш ІоХьекха дезИнфекционни кІУвсилгаш хИла беза. Помещенеш чуа пІена, дуХка вентИляции канализаци йолаш хИла еза, дика кийчЗа хИла еза кхо гулду мотТИг, хьаЙбай помещенней наІарашта ВИсте кхо вІалла гулде мегаргдан, иудгаШдуларг, сапІ, бойлаХ, кулгаШта дезИнфекци ю хИламаш (шеЛочи формалИни) хИла еза. АрахьАра хьаЙбашн кеа ТІара оаЛхарЗараш тІаНхоачийтаргдоаЦаш а оттаде деза хИй хьаУхача мотТигашка. ЦамогаШ цІнИнна хьаЙбашкара аьЛкка бийда шура кАльсота хкерамс я берашта.

ІаьсаШта, хурсканта, ІоахарАшта хьувиХа обрати кхыйоА шурий продуктаШи кІеЖЗьаькХа мара ферме я мегаРгЗ.ИЦ. Цу продуктаШта шурий заводашка, сливной пункташка пастеризаЦа е а кАльсТтача ІоЛ мотТИг (ферме йоаЦаш) боаХаме пІаьХХа кІеЖЗьаькХийта а еза. ЦиНхолгаШ, дахкий доаде, аккача оалхзаРаШта—алкхашкан, кьайгаш, кьаЖЗьайгаш, кхоХарчаН топ еттаШ йоае еза, ЖІалеШ цискаШ ферме чудИта мегаРгЗ.ИЦ.

Кает - каста колхозий, совхозий, наьХа шоай доалхьарча дерригача хьаЙбашта клИнической токхам бе беза ветерИнарин болхлоЦа.

Дайна хьаЙбаш чуХхурсА биотермИческИй гІоЛ даХнаа дарДаш.

Г. НОВАЛЕВ,
Нохч - ГІалГІай АССР юртаБоахамса Министерства ветотДела вонИхзаГІоЛа госветнспектор.

СПОРТИВНИ ХОАМАШ

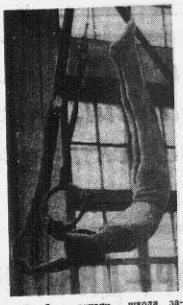

Берий спортивИн школа залашка тайп-тайпарча спорта тайпаех ден-денна тренировкаш еш хул Грознеран дуХХача школай дешарХой. ХІанз, Іан каИнкуилий замалахь, къаьстта дуХХа а дІаХЬу уХХаза спорт езачар.

СУРТА ТІА: упражненеш еш ва Шишханов Белан.

О. СМЕРКАЛОВА сурт.

КІАЛТОХАРГАХ ЛАТАР

«Красный молот» заЗда спорта Дворене чаккъьнийай кагирзОнта юкъера ший ло1амерча кІалтохаргах латаш ІоХьа Къьлбехьен Россе спортсмений яхьаш. Цу яхьашка даьХа доаЦаш хилар вай мехка я доаЗал деЗьа а цІн хеЗза бола хьона спортсменаш. МассеХк дийнахь хИнначА яхьашка тІаГІеРТта кхоВсамаш лаьттар.

БелгалдаькХа деза вай спортсмена Джамалдинован Дагестанерча Вагабовах юкъе хИнна саьхьердаме финальни вІашагІІхетар. ДжамалдиноВа ший балл сов а йолИш чаккдалЗар из. Цу тайпара дика хьоХамаш гайтар цун командерча новкъошта Будуева, Шовхалова, Шамсадова. ХІаЗта командиш хьалаЗар ЗоттИг яьккар ДагестанскИ АССР-а спортсменашца, шоллагІча мотТИг я вай республика команда, кІоалагІа мотТИг яхьаЗар Къьлбеседа-ХІирий АССР командГа.

Вай команда шоллагІча мотТИг яккхар боккха толам ба, хІанз аьЛча яЛьашка даьХа доаЦаш хИнначА ИтТ спортсменах барХІне ЛьаКи Смоленск хурйІолча Россе финальни вІашагІІхетаре даьХа лаца боКЗо ЛьяккХар,

ДЕШАРХОЙ ЯХЬАШ

«Динамо» стадионен Грозненча № 41 йолча школан спортивИн залашка волейболахи баскетболАхи доаЗал, кьоСамаш доаттадеш ба школай дешарХой. Цу республИкански ловзарий финальнИ яхьашка даьХа доаЦаРш ба зональнИ яхьашка коГбашца спортсменташ — Грозне, МаГІабика, Гудермеса школай а ишТта республика районашкара а сборни командаш.

ВолейболистаШта кокъера яхьаш ХІанз чаккъьнийай. Финале вІашагІІхийтар Сунженскийн районе а, НаурскИй районе а командаш, СунженскИй районе а, ДийГаш а: Царна ешнаГ карара-карга тела кубоки Нохч-ГІалГІай просвещенеЕ министерства Сайлен грамотен.

М. САЛМАНОВ.

ДЕШАРАШ РАЬЗА БА

Арахьара дІаГІаьлежаЧа цхьаькХа белгало йоЛаш дац. ШаьЛа районан библиотека чуйо-ла цІа. БаКЗа, библиотеке дІачуваьлча укхаза доалаЧа ГІара стендо, книжкай витринаШа, тайп-тайпарча фотоалбомашца терКам ГІаоз. Цар дуЗу районА къьхьегамХоша доаХа толамаш, ФРгІачА республика перспективнаех, ДуЗен кхыЧа мехкашВарчА ЗахарХ.

«РСФСР дикаГІйола библиотека» яХа диплом доаЛл укхаза чуЗенаЧун бІаргаГІчА ХьаЛтеХа.

Мишта хиннай укхаНах РСФСР дикаГІйола библиотекаГ? Цу ЛттТа-ра жоп дала хала даш. ТкъаЗ пхеЛаГІа шу да Алякина Татьяна Андреевнас ухх библиотеке болх бу. Цу хана деЗа цун кулГалца книжкаЗл дешарашта деЗнад 476 эЗар совГІа книжка. ХьаЛжхебаЗ итташ дикаГІйола библиотекарашт. ХІЛта массеЗза а кьолчИрна кхетам луш, атта йоаЦ библиотекарча профессиА ДІаЗоийташ, ший йоккХа говаЛ ДІаЛуш я нОнкъост Алякина. ХІана а ба цунца болх беш къо-на мехкарИ, Уж ба комсомольцаш Абдулкадирова Тамара, ХаЗиева Земпти, Кошелева Таня.

Духха еЗенийай районА кхьаЗгамХоша уХхаза кАст-каста еш йола дешарий конференцеш.

Г. ГАРСИЕВ.

ФУ ЯЗДУ ТХОГА

ПИСЬМОЙ ОБЗОР

Керда цу хьаГІаоХХочаш латтаЧа деношка къьстта дуХХа кьХхаТаш ихар редаЕше. ТхоГа яздерАш ба болхлой, стуоГІаш, юртбоахамса кхьаЗьегамХой. Цар дуЗу цоаЙ новкъостИ кхьаЗьегама толамех, цхьаШшнаЗьа ийЛсуча кхоачамбоаЗарех.

ЦхьаЙта ТІу да Албогачиев ІалауДдин горпишеГорга № 66 йолча тІка заведующи вола, яхаш яздУ тХа штате воЛдА Корреспондент пенсионера М. Дудаева. НовкъостА АлбогачИевна ЧІоаГІа ЗаЗьа ба цу тІка тІа ухарВш, хІана аьЛча кхьаЗьегамХошта мел эЗар доаГІалу по, нахаца безаме, Ішерза ба.

ДегІаРа-деГІа тоалуш доаГІа бахача наьХа хьаштаШ ІалаШшарГІулаГІ. ЧаХхьаЛшнаЧа 1960-на шера дуХХа керда столовей, тІикаш хьаЙйаЛлаЙ республИка горОдашкен юрташкен. ТХа штате воЗнича корреспондента Я. Цуева ГрозненскИй районера а Алхан-Кала яхьча юртара хоаЗ бу 1969-ча шера тХа юрта цаІ промтовАрнИн шиЗ ЕхачанА тИкаш хьаЙйаЛлаЙ, яхаш. Уж тИкаш-кердоча проектах хьалЬаь а хоЗа кийчЗа, а я.

— ЙоаХ цо. — Шн бІаЗ ГоаГІа саг ва библиотеке ДІаЗявенна. Уж ба механизатораш, дешарХой, цІен-поаной, юрта интеллигенЦи. Библиотека заведуЮщИн СуДумхажиевн Асмаї КастКаста йола бригадашка, фермашка кхьаЗьегамХошта керда газетаШн, журналаШн деша, дуЗен хьаЗьЦата юкъера хьалаЗ, кхыЧа темзех беседаШ е.

Цу районера Мажкеты яхачА юрта вахача О. МутАлипова яЗду: «ТХа юкъера школе хьехарХо ва Магомадов Ізбас. ШовзткЕ ворхІ шу да цо школе болх бу. ХІ яха саг ше вале а хьаЛнех кхеРш а ба.ахах тьехсаг а ЗаЦ ю. ГовзаЧа хьехарХочо бокхта болх бу хьона тІехье кхеечА».

С. МУТАЛИЕВ.

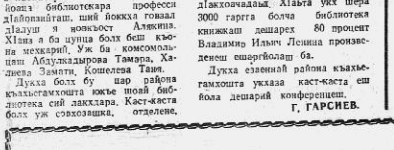

ГИНЗЕ, ТОКИО ЮККЪЕ

Гинза яхача улицаГІа, Токиорча «Мацузакаа» яхача центральни универмаге хьаЙйаЛлаЙ «Советска Союз таХаН» яха фотовыставка. Из яьЙ Японерча СССР-а посольстван АПН агентствен.

Къьстта бокхха безаМ болаш хьоЖ выставке бьЛка нах ба 100 шу дизар белгаЛдаькХа дезрнга прогрессИнни адамаш кийчуш болча Советски наччаЛьЛкЕ хьаЛча Владимир ИльичЕ Ленина захарахи балхахи дувцача фотографеЖка.

Йокхха раДел хетаЙЙ вай мехха дІаьхача турпалча хана, цун таханерча къьстетана деношта. Тайп-тайпара бос болча дуккхача суттаШ дуоц СССР халкЙЙ захарах, спортах, культурах, советски Ималмнех техникЕн «КарагІдьяНарех. ЧІоаГІа хьоЖ нах Іан пейзажий фотографешка.

— Хьажал, са ЙиІаг. Из Советски Союзера Іа да. Цнга дуХХа лоа а йоккхий шеЛалаш а хуЛ... яхаш дуЗи японна ший пхи шу даьЙнача йиІаГа.

— Болаййн субарасий (Геттара, ІаЗьЛмте йоккХа!), — яхаш хоз вокх оагІорахьара, ценбаЙна дувцаш. Из дуЗу шин болхлочю Братски ГЭС фотографеХ..

Выставка ДІаьХлургьЯ 1970 шера 11 январе кхачалІа. ХІара денна цунга хьожаш хул японски столице баха эЗарш бола нах.

Г. МИТЮШИН,
АПН соб. корр.

Токио.

ІнДмаН проблемаШ ВІашагІІхечА ядерни тІкхамАй институтА — социалИстически мехкий йоккхачА физически центраша аЙхха цьхьана ГІуЗаккхІ а ЛелДеш кьестаШ Германски Демократически Республика ІнДмаонна. ЦІхьана ду ускорителаш тІа тохкамаш, опытни даНнешта обработкА, кийчЗьо экспериментальни аппаратура хІанзарча теоРена коькъера керда наькьаш лех.

ГДР столицана юхкерча городе Пойтене я лаКхача энергей институтА. Цун болхлоЦа Іо-мА ВЛемотарни даьхьагаГІа коькъера бувзамий процессаш. Цу гІулаКх лайда эз ускорителаШна аХкаргий камераш тІара даьхьча суттех. Камерин суртШта обработка ю керда автоматически аппаратура хьаЯра Дубнерча шоай коллегаца цхьана болх беш ба немецки ІнДмаХой.

ЦунА ТІА: (аЗрдехьара аьттехьА): институтерча цхьан отделе кулгаЛю физико - математически ІнДмай кандидат Рудольф Позе, инженераш Том Гейнш Гейнц Липпольф.

Ю. Туманова сурт.
ТАСС фотохроника.

КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕЧА ВЬЕТНАМАЦА БАРТ-ЦХЬОАГІО

ДЕЛИ. Дувнилгг йоаЦаш чехка дерригА американски эскар Къулбехьен Вьетнамера прадоаккхилга хьаДийкар индийски столице ДелИ. ХІЛта наха уххаза Къулбехьен Вьетнам мукъьяккхара Къьман Фронта делегаШ сийна ньла митингг тІанййача резолюце тІа. Митинга юкъе дахьа доаЦаш хИнначарА. Иде правительствАра кхайкар Къулбехьен Вьетнама хаНна йолча революционни правительствах «Къулбехьен Вьетнам цаІ мера ворта а йиаза бокъю йола а викаЛ ларХІара тІаЛьехаш.

ПАРИЖ. Машара тІехьарча французски болама юкъе дахьа доаЦаРша Къулбехьен Вьетнаме бахача наха медицИнски гІулаКх дЛра средствашТ гулЛю. УкхЛза ДІаЙоЗкаВьА коммюнИке тІа белгалдоаккх Къулбехьен Вьетнама халкъ а америкАнски агрессе ІаЗаН тІоттадь хаЛар: мехка 70 процент хулача территоре тІа гетТара чІоаГІа бомбаи етт. ДохьаЖ доаЛла ещестаШ юкъе йоаЛлеш хиларх кхерам тІоттабГу Къулбехьен Вьетнаме бахача наха.

Французски коммунисташа хьадехар

ПАРИЖ, 6 январь (ТАСС). «Къьхьегамхоша» дуккха а дуккагІа болча французийн захара хьаЛа цІенхоштта кхы а хІама кхеташ маьхаш ЛаккЛарА: ше духьаЛ хилар ДІаКхайкалаЗ Французски Коммунистически партеГ.

ХІанз маьхаш ЛаккЛаларо, йоаХ ФКП Политбюро коммюнИке тІа, къьхьегамхошен цар дезаШеЛ законах доаГІаш ПІолехарашн кхы а чІоаГІаГІа кхоачаШле дезача оттадУ гІулаКх, къьстта аьЛчА берригАча къьхьегамХой хІама чІара торо ЛаХхЬе, маьхаш ЛаккЛаларга хьежжа алаРа ийЛсе дезача, дезалИл пособеН ЛаккДеи дуккхача наха эЗаш йолча продуктаШта етта налогаш дохье езача, балХа кІира лоХЛе дезача оттадУ гІулаКх,

а чІоаГІаГІа кхоачаШле дезача оттадУ гІулаКх, къьстта аьЛчА берригАча къьхьегамХой хІама дозаШ 10 миллИонаГ совГІа саГи. Из къьстта чІоаГІа ЛаТкъ берашта. ЧІоуТа даьХЗ доаРХІамех, кхоачамбоЛаШ даа доаРХІамех, кхоачамбоЛаШ даа ІаЗма цІ ЛилаРХ хІара шера кхо эЗар эЗаМГА американец ІА. ХетаРгаХь, ЛунсвилеРча полицейскена из статистИка хоШ хиналлаРе «ТеШ хала да ухХо» ерДаШар цо. ЧоуТа цифраШта ЙоХ шаьХХа хИнна хІама доаЛа отТаш ян ЛунсвилеЖе хИнна тІтеди. ИЗ молЛаГІа а дар сЗнІа доЛа остора ДА..

«МоШалаХ доаЛча консультанТа» дешашта из таРлуш экс-президентА Линдон ДжонсОна яхар а. Ше президент хиннАча тІехьарча шера цо аьЛар: «29 миллИон гарта доЛа американцИн хІанз а кье бахь». МалаРра аьЛча из а цу ДжонсонА ше 1964 шера арашкА ела кхЬелла кьовсам лоаттабАра программа оттадИ дарг. «СийЛаХ-йоккХача обществаХ» йоаЛ джонсоновски ерригА идеЙ а йоХаш санна ела дІаяьЛар программа.

Теша ДИн йоаЦаш ТехаЛургдаЛе а, правительствАнни программа йоахар тІа хьаЕ ДИн йоЛаш хИнна йоаЙ бизнес. Политически бизнес. ИЗ геттара дика ДІаЛьеХад республИканцаша, ІаьЛаЛ бе доЛа ела ГІертача хана доккхий дикаш дергда шоаш яхаш шерра аьттехьА а ЗьрдехьА а ДІа а кхайкА леш. БакъЗа, ІаьЛаЛ бе дена даьпнаЧу тІехьаГІа, цар кьелаЦа кьовсам лоаттабара программа доаЛьарЗ совГІа, ерригАча фронте наступлени бнр социальнИ службашта. «ТехІйолча налогаш» службашкА. «ПехІйолча налогаш» ІІаьХІнр. проспецеНга, медицИнски гІулаКх дарга, граждАнски гІишлоЦ хьаЛьарЗ ДІаЙоХа расходаш кІезнИГІр, ХІаьта ВІашагІІхийттача Штаташкарча моЦала программе кІезнг ДухХа а хьоачачІшарг шера 5 миллиард доллараш кІезнигІа доаЦаш ачча ДІаДохийта деза, из да хІанз ДІаДохийташ доачуЧ кхоЗза ДухХагІа.

ХьажаЖ цо уж цифраш шера 30 миллиард доллар йолча ВьетнАм ешн агрессеча еча расходашка хьежача мел кІезнга я. ТІема расходашта-м—ухх финансовИ шера 70 миллиард доллар ма хІоЖаьдаЙ. Цо тешал ду моцала, цу эГтара а ирагІа йолча социальни проблема США цхьанне а пІехаштта уДла ешн да хьдара. ХьаЛХа ІаьЛаЛ бе даьлЛача демократаша а, с хІанз доаЛ, деш болча республиканцаш а.

Э. ЧЕПОРОВ,
(АПН).

Е ДЕМОКРАТАША А, Е РЕСПУБЛИКАНЦАША А

— ЦІокен тІехкаШ мара хІама бисанЖ ухх берех. Теша хала да ухХох.

ЛесонШайтед Пресе яхуча агентстВа Лупсвила яхача американски городерчА ЗьаЖ ЛоамаХ, уж ешаЛ ДаЖ яха пхи ДИш госпитале доаЛаЛьча полицейске. Цар вешийна, ийс шу даьнинча Роберта госпиталь эЗаш хиланзар. Из вешнаВ. ПІоарал доврах.

Агентства хоам бьЛбар кхачаи уначІенО лорарЖеи хьакЛьхьАча проблемай конференце президента Никсона кхамаЛ далехьа тхьалХа, хІанз кьестта аьЛча по ЙЖнЗлар: «ВаІна хаш бокъонца моцал йолаш масса американец ва... Масштабий хьакЛьхьА дуЗалургда вайга, цхьаЛбакЗа моцал йолзш ю».

Йовашн ши тоЛ моцала масштабаш ца «цхьатарра бокъонаш йолча» мехка? Мисала, общественни отношеГей кхамаЛ института моцала проблемай концультанта Роберт Чуота лерХІ хІанз ВІашагІІхийттача Штаташка моцал йолаш пхе миллИонаГІ хІанзагІа доаЦаш ЙЖнЗ виззала дІа хІама доаЦаш 10 миллИонаГ совГІа саги. Из къьстта чІоаГІа ЛоаЛьгдаЛе ЛоаЛьгдаЛе ЛоаЛьгдаЛе